Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції

15 жовтня 2025 року

Полтава
2025

УДК 338.48

Маховка Вікторія Михайлівна,
кандидат економічних наук, доцент,
Удовицька Софія Олексіївна
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

СМАРТ-ТУРИЗМ ТА ЦИФРОВІ СЕРВІСИ У СФЕРІ ПОДОРОЖЕЙ

Сучасний розвиток туризму нерозривно пов'язаний із цифровізацією – процесом насичення фізичного світу електронними пристроями, інформаційними системами та технологіями, які дозволяють обмінюватися даними у режимі реального часу. У сфері подорожей цифровізація охоплює використання мобільних додатків, систем онлайн-бронювання, технологій віртуальної та доповненої реальності, штучного інтелекту, блокчейну та інших інноваційних інструментів, що роблять подорожі комфортнішими, безпечнішими та доступнішими.

Важливим завданням смарт-туризму є досягнення балансу між потребами туристів, інтересами місцевих громад і захистом довкілля. Завдяки цифровим рішенням можна ефективніше управляти туристичними потоками, зменшувати навантаження на природу та культурні пам'ятки, а також створювати умови для сталого розвитку. Наприклад, оптимізація маршрутів скорочує витрати пального і викиди CO_2, а електронні квитки замінюють паперові, знижуючи використання ресурсів.

Однією з ключових переваг цифрових сервісів є легкість доступу до інформації. Туристи можуть у будь-який момент знайти дані про транспорт, житло, визначні місця чи події. Онлайн-платформи на кшталт Booking.com, Airbnb чи Skyscanner дозволяють за кілька хвилин забронювати квитки або житло, порівняти ціни та обрати найвигідніший варіант. Завдяки віртуальним турам і 3D-моделям користувач може заздалегідь ознайомитися з готелем, кімнатою чи музеєм, створюючи ефект присутності ще до поїздки.

Персоналізація також стала невід'ємною рисою смарт-туризму. Використовуючи аналіз великих даних, цифрові сервіси формують індивідуальні рекомендації: де зупинитися, що відвідати, куди піти на вечерю. Це дозволяє кожному туристу отримати унікальний досвід. Наприклад, система може запропонувати маршрути з урахуванням особливих інтересів — від пошуку веганських ресторанів до складання програми для сімей із дітьми.

На етапі подорожі зростає роль мобільних застосунків для навігації та пересування. Google Maps чи Maps.me підказують найкоротші маршрути, показують затори та графік руху транспорту. У багатьох містах діють «розумні» транспортні системи, які відображають час прибуття автобусів і завантаженість метро. Сервіси мобільності, як-от Uber, Bolt, Lime чи Nextbike,

роблять пересування швидким та зручним, даючи змогу легко поєднувати різні види транспорту.

Цифрові технології відкривають і нові можливості для культурного туризму. У музеях, галереях та історичних місцях активно впроваджується доповнена реальність, яка дозволяє побачити, як виглядали пам'ятки в минулому, чи «оживити» історичних персонажів. Сучасні аудіогіди та інтерактивні додатки дають змогу отримати глибший освітній і культурний досвід без необхідності користуватися традиційними послугами екскурсовода.

Не менш важливою складовою є фінансові технології. Смарт-туризм поширює використання безконтактних платежів, мобільних гаманців і цифрових квитків, що зберігаються у смартфоні. Це зручно, економить час і відповідає екологічним принципам, оскільки скорочує використання паперових носіїв.

Соціальні мережі теж стали інструментом смарт-туризму. Вони виконують функцію реклами, комунікації та платформи для відгуків. Фото та відео з подорожей, поширені в Instagram чи TikTok, впливають на вибір напрямків, а сервіси TripAdvisor чи Google Reviews допомагають туристам обирати якісні послуги, орієнтуючись на досвід інших мандрівників.

Попри численні переваги, смарт-туризм має і певні недоліки. Він залежить від доступу до цифрових технологій та інтернету. Не у всіх країнах чи регіонах є стабільне покриття мережі або сучасна технічна інфраструктура, тому можливості цифрових сервісів можуть бути обмеженими. Надмірна залежність від мобільних додатків і платформ створює ризик втрати «живого» досвіду подорожі. Турист може більше часу проводити зі смартфоном, ніж у безпосередньому контакті з культурою та людьми. Ще однією проблемою є захист персональних даних**.** Цифрові сервіси збирають велику кількість інформації про туристів: їхні інтереси, місце перебування, фінансові операції. Це створює ризики витоку або неправомірного використання даних.

Таким чином, смарт-туризм та цифрові сервіси кардинально змінюють сферу подорожей. Вони забезпечують зручність і швидкість планування, підвищують безпеку, дозволяють персоналізувати туристичний досвід і сприяють сталому розвитку. Туризм у цифрову добу перестає бути лише переміщенням у просторі – він перетворюється на інтегрований комплекс вражень, які створюються завдяки сучасним технологіям. Це робить подорожі доступнішими, цікавішими й водночас відповідальнішими щодо природи та суспільства. Водночас існують і певні мінуси: цифрові сервіси можуть зменшувати живе спілкування, є ризики витоку персональних даних. Крім того, не всюди доступна якісна інфраструктура, тож не кожен турист має рівні можливості користуватися новітніми технологіями.